

منطق

۱- گزینه «۳» - دلالت لفظی (لفظ بر معنا) سه قسم است:

- ۱) دلالت مطابقی: نوعی دلالت لفظ بر معنا که مطابق با معنای اصلی لفظ است.
- ۲) دلالت تضمینی: نوعی از دلالت لفظ بر معنا که متضمن و در بر دارنده بخشی از معنای اصلی لفظ است.
- ۳) دلالت التزامی: نه بر همه و نه بر بخشی از لفظ دلالت می‌کند، بلکه بر امری خارج از معنای لفظ دلالت دارد. اما لازمه آن شی است. (خدابخش) (درس دوم - لفظ و معنا - نحوه دلالت لفظ بر معنا) (متوسط)

۲- گزینه «۲» - بررسی موارد:

مورد «الف»: مشخص نبودن مرجع ضمیر: یک ضمیر در عبارت آمده که معلوم نیست به چه کسی برمی‌گردد، به چه کسی اشاره دارد. مثال: علی گفت کتاب مال من است. مشخص نیست که ضمیر «من» به چه کسی برمی‌گردد، به من که حرف علی را تکرار می‌کنم، یا به «علی» که این سخن را گفته است.

مورد «ب»: مغالطه اشتراک لفظ: کاربرد یک لفظ در متن با معانی گوناگون، بدون توجه به تعداد معانی آن، به طوری که باعث یک نتیجه‌گیری غلط در استدلال شود. «او و همسرش ده سال اختلاف دارند.» (اختلاف: تفاوت، مشاخره)

مورد «ج»: در مغالطه توسل به معنای ظاهری کلمات، کلمه دارای یک معنای اصلی است و معنای دیگر به دلالت التزامی یا تضمینی اشاره دارد. (خدابخش) (درس دوم - لفظ و معنا - ابهام در مرجع ضمیر - توسل به معنای ظاهری - ابهام در عبارات) (دشوار)

۳- گزینه «۴» - اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهر مشترک دارند، باعث بروز مغالطه «اشتراک لفظ» می‌شود. این مغالطه یکی از شایع‌ترین انواع خطاهای ذهنی و به تعبیر مولوی: «اشتراک لفظ دائم رهن است.» (خدابخش) (درس دوم - لفظ و معنا - مغالطه اشتراک لفظ) (آسان)

۴- گزینه «۲» - معانی را می‌توان به دو صورت کتبی و شفاهی به دیگران منتقل کرد. بنابراین اشتباه در کتابت و نگارش نیز می‌تواند باعث پدید آمدن خطای ذهنی شود. (خدابخش) (درس دوم - لفظ و معنا - شیوه نگارشی کلمات) (متوسط)

۵- گزینه «۱» - دریای جیوه (کلی وهمی و خیالی است).

واجب الوجود (کلی، هر چند در خارج از ذهن یکی است، ولی ذهن می‌تواند مصادیقی را برای آن فرض کند).

فردوسی (جزئی) - رود کارون (جزئی)

اجتماع نقیضین (کلی مصداق ندارد).

شریک الباری (کلی مصداق ندارد).

(خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - مفهوم جزئی و کلی) (دشوار)

۶- گزینه «۴» - رابطه (غزل و شعر)، عموم و خصوص مطلق می‌باشد. در این رابطه می‌توانیم دو پرسش مطرح کنیم.

۱) آیا همه غزل‌ها شعر هستند؟ پاسخ «همه» است.

۲) آیا همه شعرها غزل هستند؟ پاسخ «بعضی» است.

وقتی در پاسخ دو سوال بالا یک «همه» و یک «بعضی» داشته باشیم. رابطه دو مفهوم کلی، «عموم و خصوص مطلق» است.

رابطه «خیابان و عریض»، عموم و خصوص من وجه است. در این رابطه نیز می‌توانیم دو سوال مطرح کنیم. پرسش نخست: آیا همه خیابان‌ها

عریض هستند؟ پاسخ «برخی» است. سوال دوم: آیا همه عریض‌ها خیابان هستند؟ پاسخ «برخی یا بعضی» است. وقتی پاسخ دو پرسش بالا

«بعضی» باشد. رابطه دو مفهوم کلی «عموم خصوص من وجه» است. (خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - نسبت‌های چهارگانه) (متوسط)

۷- گزینه «۳» - گزینه «۱» و «۲» را نمی‌توانیم جزو نسبت‌های چهارگانه بدانیم، زیرا گزینه «۱» شامل یک مفهوم «جزئی»، «رضا» و یک مفهوم «کلی»،

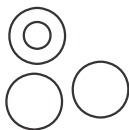
«انسان» است. هم‌چنین گزینه «۲» شامل دو مفهوم جزئی «رضا و حسین» می‌باشد. همان‌طور که می‌دانیم رابطه نسبت‌های چهارگانه بین دو

مفهوم «کلی» قابل تصور است.

گزینه «۳»: عموم و خصوصی مطلق است و دایره آن متداخل می‌باشد.

گزینه «۴»: تباین است و دایره آن متخارج می‌باشد.

(خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - نسبت‌های چهارگانه) (آسان)

۸- گزینه «۲» - برای طبقه‌بندی امور مختلف، در نظر داشتن نسبت‌های چهارگانه میان مفاهیم از اهمیت زیادی برخوردار است. در یک دسته‌بندی درست، لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر «رابطه عموم و خصوص مطلق» داشته باشند. (مانند: موجودات < موجودات مادی < جانداران < مهره‌داران) هم‌چنین اقسام مختلف یک مفهوم باید نسبت به یکدیگر «رابطه تباین» داشته باشند.

بی‌جان جاندار

مانند: موجودات مادی و غیرمادی، جاندار و بی‌جان، جانوران و گیاهان همان‌گونه که ملاحظه می‌کنید:

بین دو دایره جاندار و بی‌جان هیچ‌گونه ارتباطی وجود ندارد.

(خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - نسبت‌های اربعه - نسبت‌های چهارگانه) (متوسط)

۹- گزینه «۱» - «امروز» به معنای «این روز»، مفهوم (جزئی) است و تنها یک مصداق دارد. «آموزگار تاریخ دبیرستان جهان»، (جزئی) - «این کلاس» (جزئی) - «مولود کعبه» (کلی) هست. (خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - مفاهیم کلی و جزئی) (متوسط)

۱۰- گزینه «۴» - بین دو مفهوم کلی در صورتی نسبت تباین برقرار است که هیچ کدام از افراد آن‌ها در حیطه دیگری نباشد. به عبارت دیگر، دو کلی در صورتی متباین هستند که هیچ مصداق مشترکی نداشته باشند و قلمرو هر یک، کاملاً جدا از قلمرو دیگری بوده و هیچ نقطه مشترکی میانشان نباشد.

انسان سنگ

مانند: نسبت بین «انسان» و «سنگ» هیچ انسانی سنگ نیست. / هیچ سنگی انسان نیست.

(خدابخش) (درس سوم - مفهوم و مصداق - نسبت‌های اربعه) (متوسط)